

Odwrócona lekcja – trudne momenty, na które musisz być gotowy/a!

NIKOLAOS CHATZOPOULOS¹

Podczas lekcji uczeń zazwyczaj poznaje nowy materiał, a następnie utrwala go w domu, odrabiając „pracę domową”. Odwrócona lekcja polega na zamianie kolejności – uczeń dostaje do opracowania materiał przed lekcją, a na zajęciach powtarza i utrwala nabyte wiadomości i umiejętności. Idea odwróconej lekcji (flip teaching) powstała pod koniec XX wieku, w Stanach Zjednoczonych. Jest związana z tworzeniem oraz wykorzystywaniem przez nauczyciela filmów, prezentacji czy podcastów. Dzięki wcześniejszemu przygotowaniu przez nauczyciela wykładu w formie multimedialnej, uczniowie mogą w domu uczyć się w odpowiednim dla siebie czasie i tempie pracy. Czas na lekcji jest efektywnie wykorzystywany na ćwiczenia praktyczne, pozwalające na utrwalenie materiału. Zanim jednak odwrócicie Wasze lekcje, przeczytajcie na co musicie być gotowi.

Niektórzy uczniowie przyzwyczajają się do nowego rodzaju pracy domowej wolniej niż inni

Powinniście mieć na uwadze, że niektórzy uczniowie będą potrzebować więcej czasu na dostosowanie się do nowej metody pracy. Może się zdarzyć, że na początku wielu najbardziej odpowiedzialnych i sumiennych uczniów, którzy dotąd nie zapominali o zadaniach domowych, zgłosi Wam, że „zapomnieli” je wykonać.

Uczniowie mogą mieć problem z nowym rodzajem pracy domowej, ponieważ przyzwyczajeni są do bardziej konkretnych, pisemnych zadań domowych i postrzegać „zadania domowe nowego rodzaju” jako nazbyt abstrakcyjne, nieistotne i może nie aż tak ważne.

Udostępnienie komputerów i umożliwienie obejrzenia filmików przed zajęciami powinno pomóc, ale powinniście przypominać uczniom, że muszą zapoznać się z danym materiałem, żeby aktywnie uczestniczyć w lekcji. Po pewnym czasie uczniowie sami zrozumieją, że w modelu odwróconej lekcji wykonanie pracy domowej jest kluczowym elementem skutecznego uczenia się.

¹ Źródło: Nikolaos Chatzopoulos, *4 Things To Consider Before You Flip Your Classroom*, tłum. Adam Górka, Wyszukano 27.08.2015 r. w:

www.ceo.org.pl/pl/szkolazklasa2zero/news/cztery-kwestie-do-rozwazenia-przed-odwracaniem-lekcji

„Zapomniałem obejrzeć filmik”

Wystarczy kilku uczniów, którzy na początku zajęć zgłoszą nieprzygotowanie, a Waszej odwróconej lekcji grozi porażka!

Jak temu zapobiec?

Dobrym rozwiązaniem będzie przygotowywanie bardzo krótkich filmów, tekstów, prezentacji, z którymi zapominający będą mogli zapoznać się podczas przerwy przed lekcją na swoich komórkach lub na komputerach w szkolnej czytelnicy!

Nagrywanie może zająć więcej czasu niż się spodziewasz

Powiniście wiedzieć, że nagrywanie wykładów będzie trwało dłużej niż się tego spodziewaliście (przynajmniej na początku). Bądźcie gotowi na to, przygotowanie dziesięciominutowego nagrania może potrwać trzy razy dłużej!

Jak temu zapobiec?

Na początku zbierzcie wszystkie pomoce i wcześniej przygotowane materiały, które chcecie wykorzystać do nagrania, takie jak: ilustracje, mapy czy problemy matematyczne. Nie musicie korzystać z profesjonalnego sprzętu, wystarczy telefon komórkowy lub aparat fotograficzny z opcją nagrywania dźwięku i obrazu. Przy pierwszych nagraniach możecie też poprosić o pomoc nauczyciela informatyki lub zaufanego ucznia, który biegle porusza się po świecie nowych technologii. Z czasem możecie zacząć używać bardziej zaawansowanych narzędzi np. programu SmoothDraw4 i zainwestować w tablet graficzny i mikrofon (można też porozmawiać o tym z dyrekcją szkoły). Pod tym linkiem znajdziecie tutorial:

<http://edukacjaprzyszlosci.pl/index.php/aktualnosci/item/78-jak-tworzyc-filmy-w-stylu-khan-academy-poradnik-krok-po-kroku> (Przemysław Przytula, *Jak tworzyć filmy w stylu Khan Academy? Poradnik krok po kroku*, Edukacja przyszłości, Wyszukano: 27.08.2015)

Pamiętajcie, że po kilku próbach czas tworzenia nagrań zostaje znacznie skrócony, a materiały, które stworzycie będziecie mogli wielokrotnie wykorzystywać w trakcie swojej kariery zawodowej i dzielić się nimi z nauczycielami z całej Polski!

Możecie też stworzyć materiał do odwróconej lekcji w oparciu o zasoby znalezione w sieci. Wówczas pozostaje Ci znalezienie odpowiednich materiałów, zebranie ich w jednym miejscu i przesłanie ich do uczniów! Gotowe!

Format wideo powinien być wybierany z rozwagą

Powiniście się upewnić, że Wasi uczniowie będą mieli dostęp do nagrań i że będą one zapisane w formacie dającym się uruchomić przez większość odtwarzaczy. Warto wysłać materiał kilka dni przed planowaną lekcją i upewnić się, że uczniowie są w stanie go odtworzyć. Założenie kanału na YouTube i udostępnianie tam nagrań uczyni je łatwiej dostępnymi dla wszystkich uczniów. Jeśli chcesz, żeby dostęp do materiałów mieli tylko Twoi uczniowie możesz pomyśleć o stworzeniu przestrzeni chronionej hasłem lub takiej, do której dostęp będą miały tylko osoby z odpowiednim linkiem. Zachęcamy jednak Was do tworzenia otwartych zasobów edukacyjnych, z których będą mogli czerpać inni nauczyciele i uczniowie.

Aplikacje do tworzenia materiałów są zwykle anglojęzyczne i na pierwszy rzut oka, skomplikowane

Oczywiście, najlepiej jest tworzyć autorskie materiały, ale to bywa trudne i czasochłonne. W internecie jest bardzo wiele instruktaży i tutoriali z napisami w języku polskim, które pomogą Wam zaznajomić się z programami i aplikacjami przydatnymi do odwróconej lekcji. Alternatywą jest wyszukiwanie gotowych filmików, nagrań czy artykułów.

Filmik wieje nudą?

Pamiętajcie, że Wasze materiały muszą wzbudzić zainteresowanie uczniów i zachęcić ich do dalszych poszukiwań. Uczeń powinien zapoznać się z materiałem do końca, dlatego szukajcie lub twórzcie materiały, które są kontrowersyjne, zabawne, straszne, tak by przyciągnąć uwagę Waszych podopiecznych. Niech filmiki będą dla Was i dla uczniów fajną zabawą!

Poza tym zastosujcie sprytnie techniki, przykuwające uwagę uczniów i wywołujące u nich zainteresowanie lekcją. Na przykład w kluczowych momentach lekcji/filmiku, nauczyciel może polecić uczniom, aby zatrzymali nagranie i sprawdzili coś na Wikipedii, zrobili notatki, czy też rozwiązali zadanie, który będzie od nich wymagał zastosowania nowo zdobytej wiedzy w praktyce. Techniki te pobudzają uczniów i umożliwiają im przejęcie kontroli nad własnym procesem uczenia się.

To metoda tylko dla starszych uczniów

Odwróconą lekcję można spokojnie wykorzystywać również w edukacji wczesnoszkolnej. Jeśli uczniowie nie są jeszcze biegli w obsłudze komputerów, zaproś do współpracy rodziców i wykorzystaj ich konta mailowe, aby przesłać dzieciom materiały do samodzielnej pracy w domu. Rodzice wspólnie z uczniami mogą zapoznać się z filmikiem czy prezentacją. Jeśli sami zobaczą Twoje materiały, przekonają się do nowej metody pracy i materiałów, które udostępniasz dzieciom. Poza tym zdziwicie się, jak szybko dzieci nabiorą samodzielności w obsłudze Waszych materiałów.

Przed lekcją uczniowie odpisywali od siebie notatki, podpytywali o czym był filmik, a na lekcji podpowiadają sobie

I bardzo dobrze! Pobudziliście swoich uczniów do dyskusji, przez te kilka minut przed lekcją jedni uczyli drugich, utrwalając sobie w ten sposób materiał, zauważając zupełnie nowe aspekty zagadnienia i dzieląc się swoimi spostrzeżeniami.